

1. UVOD

Slanje diplomatskih predstavnika u druge zemlje postojalo je još u antičkoj Grčkoj, a slična je praksa zabilježena u Indiji i Rimskom Carstvu. Već tada se zaključilo da nije moguće održati produktivne diplomatske odnose ako diplomati moraju živjeti u strahu od hapšenja zbog politike i stavova zemlje koju predstavljaju ili zbog stvarnog ili izmišljenog krivičnog djela koje im se stavlja na teret.

Savremena praksa davanja imuniteta od krivičnog gonjenja temeljena je na običajima sve dok nije kodifikovana najvećim dijelom Konvencijom o privilegijama i imunitetima Ujedinjenih naroda iz 1946. godine, Konvencijom o privilegijama i imunitetima specijalizovanih agencija iz 1947. godine, Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima iz 1961. godine, Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima iz 1963. godine, Konvencijom o specijalnim misijama iz 1969. godine, te Konvencijom o predavljanju država u njihovim odnosima sa međunarodnim organizacijama univerzalnog karaktera iz 1975. godine.

Iako one nisu uredile sva pitanja, ali je ipak za manje od dvije decenije izvršena sveobuhvatna kodifikacija i progresivni razvoj savremenog diplomatskog i konzularnog prava i sa mnogo manje teškoća, dilema i nepoznanica, može se razmatrati ova oblast međunarodnog javnog prava.

Svrha diplomatskih imuniteta, privilegija i izuzeća nije stvaranje povlašćenog položaja pojedinca, već garancija uspješnog obavljanja diplomatskih zadataka.

U Njemačkoj se prije nekoliko godina u središtu pažnje našao niz zloupotreba diplomatskog imuniteta što je izazvalo negodovanje javnosti, ali je na površinu izvučen i podatak da je u posljednje vrijeme primijećen porast korišćenja falsifikovanih diplomatskih dokumenata. Takvo ponašanje može se tumačiti kao posljedica zainteresovanosti kriminalaca da pribave zaštitu koju im pruža takva isprava, odnosno dok se ne utvrdi zloupotreba ili da se radi o falsifikatu. Međutim, ovdje se treba uzeti u obzir da pojavi falsifikovanih diplomatskih dokumenata takođe pogoduju nedovoljno transparentni propisi kojima se uređuje postupanje policije prema osobama s diplomatskim imunitetom¹.